Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw	Enwau eraill

Dyfarniad Pearson BTEC Lefel 1/Lefel 2 Cyntaf

Rhif y Ganolfan

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Uned 1: Datblygiad Rhychwant Oes Dynol

Dydd Gwener 8 Ionawr 2016 – Bore
Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur
21919G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar frig y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y mannau gwag a ddarperir – *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau – *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

Trowch y dudalen ▶

P51103A
©2016 Pearson Education Ltd.
1/1/

P 5 1 1 0 3 A 0 1 1 2

PEARSON

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

1 Mae'r wybodaeth ganlynol am y teulu Khan.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae Darim Khan yn 52 oed. Mae'n briod â Sofia, sy'n 48 oed. Mae ganddyn nhw dri o blant:

- Abdul, 27 oed
- Hassam, 18 oed
- Tara, 8 oed, a'u hunig ferch

Mae pobl yn mynd drwy'r cyfnodau bywyd canlynol:

- **Babandod**
- **Plentyndod cynnar**
- **Llencyndod**
- **Oedolaeth gynnar**
- **Oedolaeth ganol**
- **Oedolaeth hwyr**

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

(a) Tynnwch linellau i nodi cyfnodau bywyd presennol Sofia, Abdul a Tara.

(3)

Enwau	Cyfnodau bywyd
	Babandod
Sofia	Plentyndod cynnar
	Llencyndod
Abdul	Oedolaeth gynnar
Tara	Oedolaeth ganol
	Oedolaeth hwyr

Mae Tara yn aelod o glwb gwyddbwyll (*chess*) yr ysgol.

(b) (i) Nodwch y math o ddatblygiad mae gwyddbwyll yn fwyaf pwysig ar ei gyfer.

(1)

☒ **A** Datblygiad corfforol

☒ **B** Datblygiad deallusol

☒ **C** Datblygiad emosiynol

☒ **D** Datblygiad cymdeithasol

Heblaw am fynd i'r clwb gwyddbwyll, mae Tara yn trafod ei phroblemau gwyddbwyll â'i ffrindiau ysgol.

(ii) Nodwch **un** ffordd gallai trafod problemau gwyddbwyll â ffrindiau ysgol ddylanwadu ar ei datblygiad cymdeithasol.

(1)

....

(iii) Nodwch **un** ffordd gallai trafod problemau gwyddbwyll â ffrindiau ysgol ddylanwadu ar ei datblygiad emosiynol.

(1)

....

Mae Tara ar fin dechrau llencyndod.

(c) Rhowch **ddau** newid emosiynol fydd yn effeithio ar Tara dros y 5 mlynedd nesaf.

(2)

1 ....

....

2 ....

....

Mae Hassam yn gweithio mewn bar. Mae'n ennill yr isafswm cyflog.

(d) Nodwch **ddwy** enghraifft o sut gallai incwm isel effeithio ar dwf a datblygiad Hassam.

(2)

1 ....

....

....

2 ....

....

....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Maira yw cariad Hassam. Mae hi'n 18 oed ac mae'n mynd i'r coleg yn amser llawn. Mae hi'n ystyried rhoi'r gorau i'r coleg i gael swydd.

(e) (i) Esboniwch **un** ffordd gallai gadael y coleg effeithio'n negyddol ar ddatblygiad Maira.

(2)

....

....

....

....

....

....

Mae Maira yn defnyddio cefnogaeth anffurfiol a ffurfiol i'w helpu hi i wneud y penderfyniad hwn.

(ii) Rhowch **un** enghraifft o gefnogaeth anffurfiol ac **un** enghraifft o gefnogaeth ffurfiol gallai Maira eu defnyddio.

(2)

Anffurfiol

....

....

....

Ffurfiol

....

....

....

(iii) Rhowch **ddwy** o nodweddion cefnogaeth **ffurfiol**.

(2)

1 ....

....

2 ....

....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Mae Maira yn ystyried symud i'w hystafell ei hun mewn tŷ sy'n cael ei rannu.

(f) (i) Esboniwch **ddwy** effaith **gadarnhaol** (*positive*) bosibl ar ddatblygiad Maira o ganlyniad i fyw yn ei hystafell ei hun mewn tŷ sydd ag ystafell ymolchi a chegin sy'n cael eu rhannu.

(4)

1 ....

....

....

....

....

....

2 ....

....

....

....

....

....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

P 5 1 1 0 3 A 0 6 1 2

(ii) Esboniwch **ddwy** effaith **negyddol** bosibl ar ddatblygiad Maira o ganlyniad i fyw yn ei hystafell ei hun mewn tŷ sydd ag ystafell ymolchi a chegin sy'n cael eu rhannu.

(4)

1 ....

....

....

....

....

....

2 ....

....

....

....

....

....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 24 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

2 Mae'r wybodaeth ganlynol am bedwar o bobl sy'n rhannu tŷ.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

> Mae Tom King yn 65 oed ac mae'n briod â Laura, sy'n 64 oed. Maen nhw'n rhannu eu tŷ â'u merch, Jenny, a'i phartner, Sonia.
>
> Mae Tom wedi sylwi bod yn rhaid iddo droi'r sŵn i fyny ar y teledu ac nad yw bob amser yn clywed pan fydd pobl yn siarad ag ef. Mae colli clyw fel hyn yn rhan o'r broses o heneiddio.

(a) (i) Nodwch **ddau** arwydd corfforol arall o'r broses o heneiddio mewn oedolaeth hwyr.

(2)

1 ....

....

2 ....

....

> Yn ddiweddar, mae Tom wedi ymddeol o'r filfeddygfa (*veterinary practice*) leol. Mae Laura yn gweithio yno o hyd.

(ii) Rhowch **un** effaith gymdeithasol ac **un** effaith economaidd gall ymddeol eu cael ar ddatblygiad Tom.

(2)

Effaith gymdeithasol

....

....

....

....

Effaith economaidd

....

....

....

....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

(iii) Esboniwch **ddwy** effaith bosibl ar berthynas Tom a Laura y gall peidio â gweithio â'i gilydd mwyach ei gael.

(4)

1 ....

....

....

....

2 ....

....

....

....

> Mae Jenny yn 34 oed ac mae'n gweithio fel darlithydd prifysgol. Mae Jenny yn mynd i'r gampfa dair gwaith yr wythnos. Dyma ddewis ffordd o fyw sy'n iach.

(b) (i) Rhowch **ddau** ddewis ffordd o fyw arall mae pobl yn eu gwneud a all effeithio ar eu hiechyd.

(2)

1 ....

....

2 ....

....

> Mae Jenny wedi cael ei rhyddhau o'r ysbyty yn ddiweddar yn dilyn llawdriniaeth gyffredin (*routine surgery*). Nid yw hi'n gallu defnyddio'r gampfa am 6 wythnos.

(ii) Nodwch **ddwy** ffordd gallai hyn effeithio ar ddatblygiad Jenny.

(2)

1 ....

....

....

2 ....

....

....

Mae Jenny a Sonia yn cynllunio eu priodas. Dyma ddigwyddiad bywyd disgwyliedig.

(c) Nodwch **ddau** ddigwyddiad bywyd disgwyliedig arall.

(2)

1 ....

....

....

2 ....

....

....

Mae mab Sonia, Adam, sy'n 17 oed, wedi dod i aros dros gyfnod y gwyliau. Mae'n dysgu gyrru ac wedi pasio ei brawf theori. Bydd dysgu gyrru yn helpu i hybu ei annibyniaeth.

(d) Esboniwch **ddau** weithgaredd arall gallai Adam eu gwneud i hybu ei annibyniaeth.

(4)

1 ....

....

....

....

....

2 ....

....

....

....

....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Ar ôl eu priodas, mae Jenny a Sonia yn bwriadu symud i dŷ newydd sy’n cael ei adeiladu yn agos i dŷ Tom a Laura.

(e) Trafodwch sut gallai symud i’w cartref eu hunain effeithio ar ddatblygiad Jenny a Sonia a sut gallai effeithio ar eu perthynas â Tom a Laura.

(8)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 26 marc)

CYFANSWM AR GYFER Y PAPUR = 50 MARC

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA